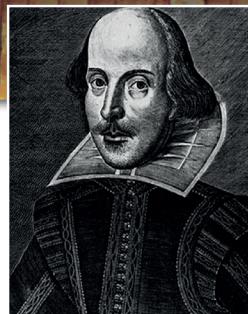

KNJIŽEVNI VREMEPLOV

Renesansa

Književnopovijesno razdoblje

- renesansa (15. i 16. st.)
- preporod europske kulture

Renesansni stil

- svjetovne teme
- čovjek u središtu zanimanja (renesansni humanizam)
- psihološka karakterizacija lika
- pregledna kompozicija
- odmjerenošć, jasnoća

Shakespeareove tragedije

- Shakespeareove su tragedije prave **studije čovjekove prirode**, njegova morala i ponašanja.
- Glavni su likovi opisani nekom **egzistencijalnom odlukom**: osvetom (*Hamlet*), ljubomorom (*Othello*), težnjom za vlasti (*Macbeth*).
- Naglasak je na **psihološkoj karakterizaciji likova**: uglavnom su to snažni pojedinci čija karakterna slabost dovodi do tragičnih posljedica.

Velike tragedije: *Hamlet*, *Othello*, *Kralj Lear*, *Macbeth*, *Antonije i Kleopatra*, *Timon Atenjanin*, *Koriolan*.

Pojmovi

- **Stratford na rijeci Avon** – rodno mjesto Williama Shakespearea, u koje se kao ugledan kazališni pisac vratio potkraj svojega života.
- **London** – grad u kojem je Shakespeare prošao razdoblje naukovanja i postao uspješan kazališni pisac i redatelj.
- **Kazalište Globe** – otvoreno je u Londonu 1599. godine, a Shakespeare je bio suvlasnik.
- **Totus mundus agit histrionem / Cijeli je svijet pozornica (Cijeli svijet glumi)** – natpis na zastavi istaknutog na vrhu kazališne zgrade.
- **Hamlet** – najpoznatija svjetska drama.

Citat iz Shakespeareovih djela

Ne što je trulo u državi Danskoj. (Hamlet)

*Mi smo tek tvar, od koje građeni su snovi,
I snovima je samo obavit
naš kratki život.* (Oluja)

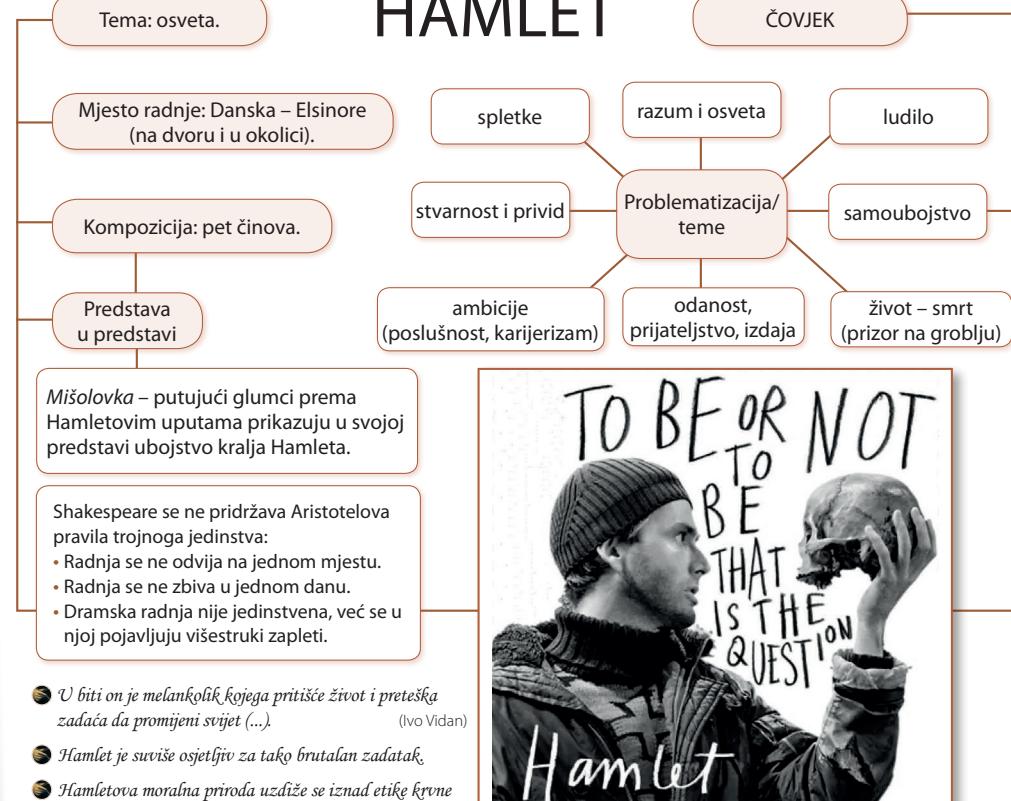
*Život je samo sjen što luta, bijedni glumac
što se na pozornici razmeće, prordrići svoj sat,
i ne čuje se više; on je bajka
koju idiot priča, puna krika i bijesa,
a ne znači ništa.* (Macbeth)

William Shakespeare

(1564. – 1616.)

najveći engleski dramatičar

HAMLET

HAMLET

- intelektualac
- senzibilan
- misaon – paraliziran navikom razmišljanja
- pasivan
- melankoličan
- samokritičan

U Hamletovim monologima iznose se općeljudska pitanja: on razmišlja o čovjeku i njegovim postupcima, o svijetu u kojem se čovjek nalazi, o životu samom.

*HAMLET: Biti, ili ne biti – to je pitanje.
Da li je časnije u duši trjeti
Metke i strelje silevite sudbine
Išpograbit oruže protiv mora jada,
Oduprijet im se i pobijedit? – Umrjet – usnut –
Ništa više; dokončamo li u tom smu
Bol srca i tisuće drugih udaraca*

*Koje tijelo baštini, tad je to svrsetak.
Što pobožno ga treba željet. Umrjet – usnut –
Usnut! I možda sanjat. Da, tu je smetnja;
Jer snovi što nas u snu smrti mogu snaci,
Kad stresemo sa sebe vrlog taj zemaljski,
Oklijevati nas čine.*

Klaudije – danski kralj, Hamletov stric

Gertruda – danska kraljica, Hamletova majka

Polonije – komornik i glavni Klaudijev savjetnik

Ofelija – Polonijeva kći

Laert – Polonijev sin

Horacije – Hamletov prijatelj

Rosencrantz i Guildenstern – dvorani, nekadašnji Hamletovi školski prijatelji

L
I
K
O
V
I

IZDAJA

OGORČENOST

OSVETA

Američki pisac **William Faulkner** iz Shakespeareova je *Macbetha* posudio naslov za svoj roman struje svijesti i nazvao ga **Krik i bijes** (1929).

Ranko Marinković u romanu **Kiklop** (1965.) uvodi Shakespearea na sedamdesetak mjesata: ponekad se spominje njegovo ime, a ponekad se navode citati ili likovi iz Shakespeareovih djela. Na taj se način u ovom modernističkom romanu koji predstavlja most prema postmodernizmu vodi dijalog s tradicijom, a Shakespeare postaje uz Dostojevskoga jedan od najčešće navođenih autora.

Ivo Brešan napisao je grotesku tragediju u pet slika **Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja**. Djelo je prizvedeno 1971. godine, a bavi se problematikom vlasti, politike i ideologije.